

Tarjousaika 5.1. klo 18.00 - 19.1.2014 klo 20.00. Täydellinen huutokauppaluettelo, kohdekuvat sekä pidemmät kuvaukset kohdeyhtiöistä löytyvät 5.1. alkaen huutokauppassivuiltaamme www.osakekirja.fi/huutokauppa.html. Toimitamme huutokauppaluettelon pyynnöstä myös s-postitse tai postitse. Tarjouksia voit tehdä 19.1.2014 klo 15.00 mennessä myös s-postitse tarjoukset@osakekirja.fi tai puh. 044 521 2121. Ostajalta ei peritä provisioita, ostaja maksaa kirjatun kirjeen postikulut lisättynä ALV:lla (24 %). Tervetuloa huutokauppaan!

Velkakirjat - ei-suomalaiset

- 1 1898 Venäjä: Imperial Government of Russia **19.00**
06.03.1898 vaihdettava laina 3,8 % 1500 RBL #07273, reunoissa pieniä rissejä. Keisarikunnan vaihtokelpoinen rupla-, Saksan marka-, frangi-, punta- tai guldenimääräinen laina. Kansainvälisen lainan korko maksettiin kuponkia vastaan kahdesti vuodessa mm. Pietarissa, Berliinissä, Frankfurtissa, Pariisissa, Brysselissä, Lontoossa ja Amsterdamissa. Lainan ottoaikaan Keisarillista Venäjää johdettiin vielä Pietarista. Postikortissa alla Pietaria 1890-luvulta.
- 2 1907 Venäjä: Tbilisin aatelisten maapankki **10.00**
Tiflis 1907 kiinnityslaina 5 % 1000 RBL #42850, vaakataitos. Vuonna 1874 aloittanut maakiinteistöpankki perustettiin Tiflisin kuvernementin aatelisten luottoyhteiseksi. Se myönsi kiinnitysluottoja myös mm. Bakussa ja Jerevanissa. Lainoja laskettiin liikkeelle kahdesti vuodessa ja niiden korko vaihteli 4,5 % ja 6,5 % välillä. Pankki kansallistettiin, mutta vasta vuonna 1921. Tiflis tunnetaan nyt Tbilisinä. Kaupungin historiaan ja juuri vuoteen 1907 liittyy mielenkiintoinen tapahtuma, Tiflisin pankkiryöstö. Joukko bolshevikkien kärkinimiä, mukaan lukien Vladimir Lenin ja Josif Stalin (kuvassa Tsaarin poliisin arkistosta), ryösti huomattavan raa'asti ja järein asein Venäjän keisarikunnan pankin rahakuljetuksen. Kahakassa kuoli 40 ja loukkaantui 50 henkeä. Ryöstösaalis oli miljoonaluokkaa, 341 000 silloista ruplaa. Lue koko tarina Wikipediasta (englanniksi). Lainapaperissa näkyy ylhäällä myös georgian kieltä. Taustan vaakunassa on keskellä Pyhä Yrjö ja lohikäärme sekä Kaukasuksen huippuja.
- 3 1911 Venäjä: Première Société des Chemins de **450.00**
Fer secondaires Russes
Obl. 5 % 1000 RBL #0237, vaakataitos. Keisarikunnan vuonna 1893 perustetun rautatieyhtiön laina, jolla rahoitettiin Kalinovka-Graivoronin kapearautatien rakennus haaroineen. Lainalla hankittiin myös vaunuja. Huom! Velkakirjaa tunnetaan 10 kpl (#231-240). Kartassa Kalinovka ja Graivoron, jotka sijaistavat aivan nykyisen Ukrainan rajan tuntumassa.
- 4 1913 Venäjä: Armavir-Touapse Railway Company **29.00**
St-Petersburg 1913 obl. 4,5 % 4725 RBL #C05176 VG, kulunut, taitoksia, reunoissa vikaa. Vuonna 1908 perustettu yhtiö rakensi runsaat 200 km rataa Armenian Armavirista Mustanmeren rantaan Tuapseen. Lisälainalla rataa jatkettiin vielä Tuapsen satamaan. Tuapse sijaitsee Krasnodarin alueella lähellä Sothia. Armavirista rata jatkui Bakuun. Kuvassa Tuapsen asema nykyisin.
- 5 1916 Venäjä: Kulundan rautatieyhtiö **29.00**
Petrograd 1916 rautatielaina 4,5 % 100 RBL # 221940 EF. Yhtiö rakensi osuuden Trans-Siperian rataa. Rata valmistui 1916 ja on yhä maailman pisin. Kuvassa Kulundan asema. Kulundan kylä sijaitsee Altailla Kazakstanin rajan tuntumassa.

Osakekirjat - ei-suomalaiset

- 6 1910 Venäjä: Union-Bank **15.00**
Moskau 1910 1 os. 200 RBL #63244 EF-, reunoissa pientä vikaa. Vuonna 1908 kolmen pankin yhdistyessä syntynyt luottolaitos, jolla oli konttoreita 68 kaupungissa Venäjällä. Kuvassa pankin konttori Moskovassa 1910-luvulla. Kansallistettiin Lokakuun vallankumouksen jälkeen joulukuussa 1917. Pankin hallituksen puheenjohtajana toimi Vladimir Sergeevich Tatishchev.
- 7 1912 Venäjä: Société Anonyme Richard Simon et **29.00**
Cie
Moscou 1912 1 os. 100 RBL #02828 EF-, pieni paikattu reunarissi. Saksalaisen Richard Simonin tekstiilitehdas, joka oli aloittanut jo 1879 moskovalaisen kauppias Ivanovin aloitteesta, ja on yhä toiminnassa! Tehdas siirtyi Simonille vuosisadan vaihteessa. Se valmisti villasta ja puuvillasta huiveja, pöytäliinoja ja muita käyttötekstiilejä. Ennen I maailmansotaa työntekijämäärä oli 300 henkeä ja kauppa kävi hyvin. Simon päätti laajentaa tehdasta ja modernisoida tuotantoa, ja hanketta varten perustettiin v. 1912 tämän osakekirjan yhtiö. Laajennuksen jälkeen yhtiö alkoi ommella monenlaisia vaatteita. Sodan aikana vaatetettiin sotilaita, mutta vallankumouksessa tehdas kansallistettiin. Tuotantoa kuitenkin kasvatettiin neuvostoaikana yhdeksi maan suurimmista ja

- työntekijämäärä nousi 1920-luvulla jo 1 500:aan. Moskovan Sokolnikin alueella sijaitseva tehdas yksityistettiin Neuvostoliiton romahdettua, ja se on edelleen tuotannossa. Myös kommunisteilta periytyvä nimi 'Krasnaya Zarya' on yhä käytössä. Tämän perustamisannin osakekirjan allekirjoittajina ovat Vera Simon, F. G. Wulfson, Max Jakobson ja A. Arendt. Kuvassa vanha tehdas nykyisin.
- 8 1912 Venäjä: Société Belgo-Russe pour la **19.00**
Fabrication des Glaces, ancienne firme Th. de Béklemichef
Moscou 1912 1 os. 93,75 RBL #09284 EF. Vuonna 1896 perustettu peililasin valmistaja, jonka valtavat tehtaot on kuvattu osakekirjan vinjettiin. Yhtiön toimilupa oli de Béklemichefin peruja, ja belgialaiset toivat mukaan pääomaa ja osaamista. Venäjällä toimi vuosisadan vaihteessa myös muita belgialaistaustaisia peilitehtaita, joista ensimmäinen oli Glacerie du Nord. Tehtaiden siirtoon Venäjälle johti jopa 500 % tullituoiteille. Osakekirjan taustan heraldinen leijona viittaa belgialais-yhteistyöhön. Tehtaan paikalla on enää vain infotaulu (kuva) ja raunioita.
- 9 1912 Venäjä: Société Pétro-Mariewskoé pour **19.00**
l'industrie Houillère
St-Petersbourg 1912 1 os. 100 RBL #09887 EF. Vuonna 1873 perustettu kivihiilikavos oli nykyisen Pervomaiskin alueen ensimmäinen. Se avasi nopeasti viisi kavosta ja vuoteen 1912 määrää kasvoi kymmeneen. Kavoksen johtajana toimi hollantilainen H. van Ekhaut. Hallinnossa oli myös belgialaisia ja venäläisiä voimia. Vallankumouksen jälkeen alueen hiilituotanto yhdistettiin. Vuodesta 2005 lähtien toimintaa on ylläpitänyt ukrainalainen valtionyhtiö Pervomayskugol. Sen liiketoiminnan yksityistämistä alettiin valmistella syksyllä 2013. Petro-Mariivski sijaitsee nykyisessä Itä-Ukrainassa Luhanskin alueella ja tunnetaan v. 1920 lähtien nimellä Pervomaisk (kääntäen '1.5.', sovjettien peruja). Osakekirjan allekirjoittajana on ainakin aatelisherra M. G. Veselago. Kuvassa alueen kavosmiehiä 1878.
- 10 1917 Ruotsi: Stockholms Rederiaktiebolag Svea **10.00**
Stockholm xx.07.1917 1 os. 50 SEK #247669 EF. Vuonna 1871 perustettu varustamo aloitti jo I maailmansodan jälkeen yhteistyön suomalaisten FÅA:n ja Boren kanssa. Yhteistyö tiivistyi niin, että 1957 päätettiin muodostaa yhteinen markkinointiyhtiö Oy Siljavarustamo - Ab Siljarederiet (myöhemmin Silja Line Oy). 1981 Svea yhdistyi Johnson Line AB:iin, josta puolestaan tuli osa EffJohnia ja nykyistä Tallink Siljaa.
- 11 1917 Venäjä: Société du Naphte de Bakou **10.00**
1917 1 os. väliaikaistodistus 100 RBL #200125 EF. Vuonna 1874 perustettu yhtiö hyödynsi Kaspianmeren alueen valtavia öljyvaroja yhdessä johtamansa General Russian Oil Trustin kanssa. 1900-luvun alussa Bakun alue tuotti yksin yli puolet koko maailman öljytuotannosta. Vallankaappaukseen mennessä Bakun öljyteollisuuteen ehdittiin investoida ulkomaista rahaa 111 miljoonaa ruplaa. Tämä vuonna 1917 annettu väliaikaistodistus jäi vallankumouksen takia todennäköisesti pysyväksi muistoksi ja samalla yhtiön viimeiseksi liikkeellelaskuksi.
- 12 1918 Norja: Tønsbergs Privatbank **15.00**
Tønsberg 31.12.1918 1 os. 250 NOK #22583 EF, pystytaitos. Vuonna 1870 aloittanut pankki, joka menestyi mainiosti aina 1918 saakka. Pankki yhdistyi 1921 Tønsbergs Handelsbankin kanssa, jolloin muodostui A/S Tønsbergs Handels- og Privatbank. Se ajautui kuitenkin pian vaikeuksiin, ja pankki jouduttiin ottamaan valtion haltuun 1923 ja sulkemaan 1928. Edustava 1884 valmistunut pankkirakennus on yhä olemassa (kuva). Vinjetissä on piirteitä kaupungin vaakunasta. Kaupungin Linnavuorella sijainnut keskiaikainen linnoitus on tunnistettavissa. Ruotsalaiset tuhosivat linnoituksen Kalmarin unionin purkaututtua 1503. Tønsberg sijaitsee Vestfoldin läänissä Etelä-Norjassa.
- 13 1921 Viro: 1. Pärnumaa Eesti Laevaehituse Ühisus **15.00**
Pärnu 1921 1 osuus 300 markkaa #7927 EF. Vuonna 1918 aloittanut ja 1920 rekisteröity puunjalostus- ja laivanrakennusyhtiö. Puulaivojen kunnostamisen lisäksi yhtiö toimi tuontitavaran tullaus- ja varastointipisteenä ja rakensi oman sahan. Yhtiö ajautui varakkoon 1923, ja osuuspääomaa oli nostettava. Yhtiön tilat kansallistettiin

1940, ja Neuvostokomennossa tehtaasta tuli 1941 huonekalutehdas. Osuustodistuksen allekirjoittajina ovat ainakin August Markson (kuva) ja Karl Kosenkranius. Osuuden haltija Jüri Markson (myöh. Marksoo) toimi 20 vuoden ajan Pärnun maaherrana. Hänet kyyditettiin pian Neuvostomiehityksen alettua Uralin taa, jossa hän kuoli Sosvan vankileirillä 1941. Valokuvassa yhden yhtiön telakalla viipyneen aluksen, kolmimastokuunari Pärnumaan, miehistö.

- 14 1928 Viro: Põhja Paberi ja Puupapi Vabrikute A.-Ü. 19.00**
Tallinn 1928 1 os. 100 EEK #1517 EF. Vuonna 1912 perustettu yhtiö, joka ryhtyi jatkamaan Tallinnan Ülemisten paperi- ja sellutehtailun pitkää perinnettä. Ülemisten ensimmäinen paperitehdas aloitti jo 1664. Tämä yhtiö muodostettiin yhdessä Asov-Donin Kauppapankin kanssa, ja pankin kansallistamisen jälkeen 1917 tehtaan suurimmaksi omistajaksi tuli Emil Fahle (allekirjoittaja). Tehtaassa työskenteli parhaimmillaan lähes 2000 henkeä (v. 1921). Tehdas kansallistettiin 1940, ja lopetti toimintansa 1992. Tehdasrakennus (kuvat n. vuodelta 1900 ja nykyisin) Tallinnan Ülemistessa tunnetaan nykyisin Fahlen talona, ja se on yksi kaupungin erikoisimmista maamerkeistä.
- 15 1988 Färssaaret: Sjóvinnubankin 10.00**
Tórshavn 07.10.1988 1 os. 1000 DKK #082667 EF. Vuonna 1932 kalastuselinkeinoja tukemaan perustettu pankki ajautui vaikeuksiin ja fuusioitiin Føroya Bankiin 1994. Nykyisin osa BankNordik-ryhmää. Kuvassa pankin toimitalo Torshavnissa v. 1932.

Velkakirjat - Suomi 1917- / Pörssi

- 16 1983 Amer-Yhtymä Oy (Ok 6253) 7.00**
Hyrylä 26.05.1983 jvk 1/83 300000 FIM spec. UNC. Nykyisin urheiluvälinebisneksessä toimivan Amerin brändejä ovat mm. Atomic, Salomon, Suunto ja Wilson. Velkakirjan allekirjoittajina Erkki Inkinen ja Heikki O. Salonen. Kuvassa Salonen (oik.) tikanheitossa Jack Nicklausin kanssa 1987. Juuri Salosen valtakaudella Amer muuttui tupakkatehtaasta urheiluvälineyhtiöksi. Nicklaus myi Amerille MacGregor golfvälinevalmistajan. Tätä specimen-velkakirjaa tunnetaan vain tämä kappale.
- 17 1983 Rautaruukki Oy (Ok 6966) 7.00**
Helsinki 05.09.1983 jvk 1000000 FIM spec. UNC. Rautaruukki perustettiin vuonna 1960 turvaamaan kotimaisen telakka- ja metalliteollisuuden raaka-ainehuoltoa. Valtion ohella yhtiön perustajiin kuuluivat Outokumpu, Valmet, Wärtsilä, Rauma-Repola ja Fiskars. Lainan allekirjoittajana on Helge Haavisto. Vuorineuvos Haavisto kuvassa.
- 18 1984 Espoon Sähkö Oy (Ok 5760) 7.00**
Espoo 05.01.1984 jvk 84 200000 FIM spec. UNC. Vuonna 1919 perustettu sähköyhtiö, jonka verkkoon liitettiin myöhemmin myös Kirkkonummi. Pääomistaja Espoon kaupunki myi 34 % osuuden yhtiöstä E.ON Scandinavialle vuonna 2001. E.ON kasvatti omistustaan nopeasti, ja 2006 enemmistöomistajaksi vaihtui Fortum. Yhtiö sulautui Fortumiin 2006 lopussa. Espoon kaupungin saaman tuhdin rahakasan sijoittamisesta ja käytöstä on sittemmin riittänyt kosolti poliittista porinaa. Allekirjoittajana Veli Rautoja. Kuvassa Espoon Sähkö v. 1986 valmistunut Suomenojan voimala. Tätä specimen-velkakirjaa tunnetaan vain tämä kappale.

Velkakirjat - Suomi 1917- / ei-Pörssi

- 19 1939 Suomen Valtio - Finska Staten 45.00**
puolustuslaina (Ok 5596)
Helsinki Helsingfors 15.11.1939 laina 200 FIM #009393 EF-, vaaka- ja pystytaitokset. Cajanderin III hallituksen lainan ovat allekirjoittaneet Väinö Tanner ja J. W. Minni. Laina on päivätty juuri talvisodan alla. Suomen neuvottelija J. K. Paasikivi palasi Moskovasta viimeiseksi jääneistä neuvotteluista vain kaksi päivää aiemmin. Kuvassa Malmin lentokentän avajaisyleisöä v. 1936. Pääministeri Cajander etummaisena.
- 20 1973 Suomen Valtio - Finska Staten (Ok 6994) 15.00**
Helsinki Helsingfors 02.01.1973 obl 8% 1000 FIM #020940 EF. Huom! Johannes Virolaisen allekirjoittamia lainoja näkee vain harvoin. Virolainen toimi valtiovarainministerinä Sorsan I hallituksessa 1972-1975. Kansanedustajana Virolainen toimi peräti 42 vuotta. Lisäksi hän on edelleen Suomen pitkäaikaisin ministeri 6169 virkapäivällään. Paavo Väyrynen saavuttaa Virolaisen ennätyksen 2014 kesäkuussa, jos jatkaa ministerinä siihen saakka. Kuvassa Virolainen puhumassa puoluekokousväelle Seinäjoella 1974.
- 21 1983 Delta Plan Oy (Ok 6955) 7.00**
Lieto 17.01.1983 obl 9,25 % 50000 FIM spec. UNC. Vuonna 1935 Aurokori Oy:nä aloittanut yhtiö myytiin 1982 Ajokki Oy:lle ja edelleen Volvolle. Yhtiö lakkasi 1989,

mutta bussikorien valmistus Liedossa jatkuu edelleen. Tehdas kuuluu nyt Carrus Delta Oy:lle. Kuvassa tehtaan kalustoa eri ajoilta. Tätä specimen-velkakirjaa tunnetaan vain tämä kappale.

- 22 1983 Korpivaara Oy (Ok 5798) 7.00**
Vantaa 15.09.1983 jvk 1/83 100000 FIM spec. UNC. Korpivaara oli autojen maahantuojia, jonka aloitti Juhani Korpivaara jo 1917. Yhtiö toi henkilö-, kuorma- ja linja-autojen lisäksi Suomeen myös renkaita. Korpivaara myytiin 1984 Amer-Yhtymälle, ja tämä yhtiö lakkasi 1985. Yhtiön suurin hitti oli Toyotan maahantuonti 1964 alkaen. Parhaimmillaan Suomeen tuotiin eniten Toyota-autoja koko Euroopassa. Vuoteen 1994 mennessä Korpivaara (ja sen seuraaja) toi maahan puoli miljoonaa Toyotaa. Kuvassa Korpivaaran perustajat Juhani Korpivaara ja Veikko Holm. Tätä specimen-velkakirjaa tunnetaan vain tämä kappale.
- 23 1984 E-Osuuskunta Eka (Ok 6254) 7.00**
Helsinki 19.04.1984 jvk 84 600000 FIM spec. UNC. Vuonna 1918 perustettu Suomen Osuustukkukauppa (OTK) on nykyiseltä nimeltään Osuuskunta Tradeka-Yhtymä. E-liikkeen harjoittama osuuskauppatoiminta päätyi vuonna 1995 yritysaneeraukseen. Osuuskunta myi vähemmistöosuutensa Suomen Lähikauppa Oy:stä 2012, ja nyt Tradekan päätoimintaa ovat hotellit ja ravintolat. Ne hoidetaan tytäryhtiö Restelin kautta. Eka oli varsinainen monialakonserni, johon kuului mm. rakennusliike Haka, vakuutusyhtiö Kansa, huonekalutehdas Sotka ja oma huoltoasemaketju (kuva). Tätä specimen-velkakirjaa tunnetaan vain tämä kappale.
- 24 1997 Merita Pankki Oy (Ok 3050) 7.00**
Helsinki 15.12.1997 jvk i/98 100000 FIM #000049 EF. Merita Pankki Oy oli Meritan vähittäispankkitoimintaa harjoittanut osa. Meritana se ehti toimia vain lyhyen ajan, sillä Merita yhdistyi ruotsalaisen Nordbankenin kanssa MeritaNordbankeniksi vuoden 1998 alussa. Nordeaksi se muuttui joulukuussa 2001. Puun ja kiven yhdistänyt logo (kuva) oli tuontitavaraa Lontoosta, ja aiheutti aikoinaan jupinaa. Allekirjoittajana Vesa Vainio.

Osuustodistukset - Suomi 1917- / ei-Pörssi

- 25 1959 Lohjan Puutarhatuottajat Osuuskunta (Ok 6496) 10.00**
Lohja 15.12.1959 10 os. 10000 FIM #105 VG, rissejä reunoissa, oikeassa kulmassa taitoksia. Vuonna 1959 perustettu viljelijöiden osuuskunta on sittemmin lakannut. Osuuden haltijana Eino Karrakoski. Kuvassa Karrakoski (vas.) ylioppilaaksi kirjoitettuaan v. 1921.

Osakekirjat - Suomen Suuriruhtinaskunta / Pörssi

- 26 1898 Wasa Bomullsmanufaktur Aktiebolag (Ok 4298) 80.00**
Wasa 30.12.1898 5 os. 1000 FIM #4141-4145 EF-, vaakataitos, reunoissa taitoksia. Vaasan Puuvillan perusti vuonna 1857 August Alexander Levón. Yhtiön oma kehräämö valmistui 1859 ja kutomo 1868. 1930-luvun alkuun tultaessa Vaasan Puuvillan osuus Suomen puuvillatuotannosta oli 12,5 prosenttia. Laman jälkeen vuonna 1936 Suomen puuvillatehtaat sopivat tuotannon jakamisesta, ja Vaasan Puuvillan kiintiöksi tuli 9,2 prosenttia. 1950-luvulla tehdas erikoistui ompelulangan tuotantoon. Halpatuonnin ja kohonneiden kustannusten tuomat paineet johtivat lopulta itsenäisen Vaasan Puuvillan lopettamiseen. Yhtiö fuusioitiin Finlayson-Forssa Oy:ön vuonna 1964. Osakekirja on hyvin koristeellinen ja täynnä yksityiskohtia: Tehdasalueen kuvan lisäksi kuvioista löytää puuvillan lehtiä ja siemenhahtuvia sekä hämähäkkejä seitinteossa (kuvat).

Osakekirjat - Suomen Suuriruhtinaskunta / ei-Pörssi

- 27 1904 Leppävirran Höyrylaiva Oy (Ok 6700) 25.00**
Leppävirta 30.09.1904 1 os. 100 FIM #315 EF-pystytaitos, alasaumasta rikki, pieniä rissejä. Perustettu 1903, lakannut 1995. Yhtiö harjoitti matkustajain ja tavarain kuljettamista Leppävirran pohjois- ja eteläpuolisilla vesistöillä aluksillaan Leppävirta I, Leppävirta II, Kalla ja Sulo. Anjalankoskelainen Tuomo Salonen teki arvokkaan kulttuuriteon entisöimällä täysin jo uponneen S/S Leppävirta II -höyryaluksen. Komea alus seilaa jälleen Saimaan aalloilla (kuva).
- 28 1904 Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiö (Ok 2288) 20.00**
Helsinki 06.04.1904 1 os. 100 FIM #167 VG, taitettu, sisäsivulta paikattu, reunat rikki. Vuonna 1903 perustettu yhtiö toimii edelleen ylläpitäen Kansallisteatteria. Suurin omistaja on Kansallisteatterin säätiö. Komea Onni Törnqvist-Tarjanteen piirtämä teatterirakennus valmistui 1902. Osakekirjan allekirjoittajina ovat Antti Almberg (Jalava), B. F. Godenhjelm ja O. E. Tudeer (kuvassa samassa

järjestyksessä). Osakkeen merkitsijä Taavi (Taavetti) Laitinen toimi myöhemmin Lääkintöhallituksen pääjohtajana.

- 29** 1917 Finska Sägbladsfabriks Aktie Bolaget (Ok 366) **15.00**
Tammerfors 01.07.1917 1 os. 500 FIM #365 EF. Särkänniemessä 1890 aloittanut Suomen Sahanterätehdas lakkasi 1974. Maailmansotien välissä Tampereella sijaitsi kolme sahanterätehdasta, jotka valmistsivat suurimman osan koko maan terätarpeesta. Osakekirjassa on kaunis lummeornamentti. Allekirjoittajana ainakin tehtaan johtaja A. H. L. Gyllenberg.
- 30** 1917 Marja Oy (Ok 1032) **15.00**
Hämeenlinna Tavastehus 18.07.1917 1 os. 200 FIM #329 EF-, vaakataitos. Yhtiö harjoitti maanviljelys-, puutarha- ja metsämarjatuotteiden jalostusta sekä kauppaa. Viinien, mehujen, hillojen ym. tuotanto Hattulan Parolassa lakkasi 1956, ja yhtiön enemmistö myytiin Tehdasvilla Oy:lle. Vuonna 1917 yhtiön osakepääoma oli jaettu 6 000 osakkeeseen. Kuvissa mm. tehdasrakennus Parolassa ennen sotia ja nykyisin.

Osakekirjat - Luovutettu Karjala

- 31** 1917 Karjalan Rauta Oy (Ok 5317) **19.00**
Sortavala 30.11.1917 1 os. 500 FIM #161 EF. Nurmen veljesten (Oski ja Juho) vuonna 1917 Sortavalaan perustama rautakauppa. Lakkasi 1971 Lappeenrannassa. Sortavalan Turunkatu 3:een v. 1904 valmistunut myymälärakennus (kuva) on säilynyt hyvässä kunnossa, ja nykyisin siinä toimii kuvanveistäjä Kronid Gogolevin (1926-2013) taidegalleria. Kauppaneuvos Oski Nurmi toimi yli 30 vuotta myös Rautakauppojen Oy:n vetäjänä ja lukuisissa muissa luottamustoimissa. Perustamisannin osakkeita oli 400 kpl. Huom! Osakekirja on päivätty Sortavalassa viikko ennen Suomen itsenäistymistä!

Osakekirjat - Suomi 1917- / Pörssi

- 32** 1918 Kemi Aktiebolaget Osakeyhtiö (Ok 787) **39.00**
Kemi 15.04.1918 1 os. 1000 FIM #2 EF. Vuonna 1893 nimellä Trävaruaktiebolaget Kemi perustettu puunjalostaja syntyi, kun ululaiset kauppahuoneet yhdistivät Kemijokisuussa ja Torniossa sijainneet höyrysahansa. Laajeni selluun 1919 ja kartonkiin 1971. Kemi fuusioitiin Metsä-Botniaan 1991, ja on nyt osa Metsä Fibrea. Kemi-yhtiön entinen v. 1936 valmistunut pääkonttori sijaitsi Karihaarassa (kuva). Toisessa kuvassa tehtaantalon nykyisin. Osakekirjan haltijana ja allekirjoittajana Karl August Snellman (kuva). Huomaa pieni osakekirjan numero (2)!
- 33** 1920 Maamiesten Kauppa Osakeyhtiö (Ok 6653) **15.00**
Turku 01.04.1920 1 os. 100 FIM #5287 EF-, pystytaitos, alareunassa rissi. Vuonna 1892 perustettu tukkukauppa, jolla oli myös oma kahvipaahimo ja juustomeijeri. Wihuri Oy Aarnio osti MKO:n 1970 ja sulautti itseensä 1976. Yhtiön osake noteerattiin Turun Pörssissä vuosina 1919-1921. Allekirjoittajana ainakin kauppaneuvos Johan G. Nordström (kuva). Hän oli monessa mukana, mm. perustamassa Kauppalehteä. Maamiesten Kaupan v. 1927 valmistuneessa talossa toimi vuoteen 2000 asti myös elokuvateatteri (kuva).
- 34** 1919 Stockmann Aktiebolaget Osakeyhtiö (Ok 1640) **29.00**
Helsingfors 15.01.1919 1 os. 1000 FIM #15803 EF. Vuonna 1862 aloittanut tavaratalo keräsi tämän osakekirjan annilla rahaa uuteen tavarataloonsa (ks. vinjetti). Osake on nykyisen Oy:n perustamisannista. Oy rekisteröitiin 20.1.1919 ja uusi tavaratalo valmistui 1922. Se on yhä pohjoismaiden suurin, mutta valtaosa yhtiön tavarataloista sijaitsee nykyisin ulkomailla. Osakekirja on merkitty G. F. Stockmann Ab:lle, ja sen allekirjoittajat ovat KHO:n hallintoneuvos Arvid Krogerus ja Fabian Langenskiöld. Ennen nykyistä tavarataloa Stockmannin liike sijaitsi ns. Kiseleffin talossa Senaatintorin laidalla (kuva v. 1918).
- 35** 1920 Ph. U. Strengberg & Co Aktiebolaget Osakeyhtiö (Ok 6745) **49.00**
Jakobstad 30.06.1920 1 os. 1000 FIM #25322 VG, yläreunassa pari rissiä. Osake on siirretty sisäisillä Aina Serlachiukselle. Strengbergin tupakkatehtaan historia ulottuu kauas Ruotsin vallan aikaan. Tupakkakehäämön aloitti jo vuonna 1762, kun apteekkari Lars Blom kumppaneineen sai Tukholmasta luvan perustaa tupakkatehdas Pietarsaareen. Nimikirjaimet Ph. U. yhtiön nimeen antoi kauppias Philip Ulric Strengberg, joka tuli tehtaan johtoon 1845. Myöhemmin hän omisti 2/3 tehtaasta. Osakeyhtiöksi Strengberg muuttui vuonna 1881. Rettigit olivat tulleet mukaan yhtiöön jo 1940-luvulla,

- ja Strengberg fuusioitiin P. C. Rettig & Co.:iin lopulta 1976. 1970-luvulla toimintaa laajennettiin metalli- ja makeisteollisuuteen, ja yhtiö hankki Purmo-Tuote Oy:n sekä Merijalin. Rettig myi tupakkateollisuutensa vuonna 1995 amerikkalaiselle Reynoldsille, joka puolestaan myi Pietarsaaren tehtaantalon Swedish Matchille. Siitä seurasi, että 236-vuotinen tupakkatehtailu Pietarsaaressa päättyi vuonna 1998, kun tuotanto siirrettiin ulkomaille.
- 36** 1950 Lahden Rautateollisuus Oy (Ok 3651) **10.00**
Lahti xx.xx.19xx 1 os. 500 FIM spec., pieni tahra. Vuonna 1906 perustettu konepaja korjasi ensin koneita ja valmisti mm. metallisänkyjä, sisävesilaivoja ja vaakoja. 1930-luvulla se laajensi puuntuotantokoneisiin, joista tuli yhtiön päätuote. Nykyisin yhtiö tunnetaan Raute Oyj:nä ja se on maailman suurimpia vaneriteollisuuden laitevalmistajia. Osakekirjan vinjetissä takoo itse Seppo Ilmarinen, Suomen kansanrunouden seppäsankari, takoja iänikuinen. Ilmarisen patsas ja rohkea pulu nähdään myös Helsingin Vanhan ylioppilastalon sisäkäynnin vieressä (kuva).
- 37** 1981 Finnair Oy (Ok 6241) **10.00**
Helsinki Helsingfors - 1000 os. 5000 FIM sidottu spec. UNC. Juuri 90-vuotiaaksi ehtineen lentoyhtiön osakekirjan on allekirjoittanut Gunnar Korhonen. Korhonen v. 1974 kuvassa keskellä.
- 38** 1981 Uusi Suomi Oy (Ok 5146) **10.00**
Helsinki 15.05.1981 5 os. 5 FIM #000223 EF. Kuulu lehtikustantaja perustettiin osakeyhtiönä 1919, ja se julkaisi Uusi Suomi -sanomalehteä vuoteen 1991 saakka. Uuden Suomen juuret ulottuvat vuoteen 1847, jolloin ilmestyi Suometar-lehden ensimmäinen numero. Lehden tavoitteena oli suomalaisuuden asian ajaminen ja kansan sivistäminen, ja se oli ensimmäinen suomenkielinen sanomalehti. Yhtiö julkaisi myös Iltalehteä ja v. 1958 lähtien Kauppalehteä. Se yhdistyi Aamulehteen 1988. Allekirjoittajina (ja kuvassa) Jaakko Lassila sekä Erkki Mansukoski, joka toimi mm. Keskon pääjohtajana.
- 39** 1983 Amer-Yhtymä Oy (Ok 65) **10.00**
Tuusula 01.12.1983 1 A-os. 20 FIM sidottu #0051296 EF. Vuonna 1950 perustettu tupakkatehdas on kokenut muutoksen kansainväliseksi urheiluvälinekonserniksi, Amer Sports Oyj:ksi. Matkan varrella se on ehtinyt toimia mm. laivanvarustajana, paperitukkurina, muovituotekauppiaina (Terhi-veneet) ja autokauppiaina (Korpivaara). Lisäksi Amer omisti aikoinaan mm. Marimekon ja Weilin+Göösien. Allekirjoittajina Erkki Inkinen ja Heikki O. Salonen. Kuvassa Amerin Tuusulassa sijainnut tupakkatehdas, joka on saanut ympärilleen asuinaluekaavan.
- 40** 1983 Suomen Sokeri Oy Finska Socker Ab (Ok 5094) **12.00**
Helsinki 25.05.1983 1 os. 12 FIM #217302 EF. Vuonna 1918 kuudesta alueellisesta sokeritehtaasta muodostettu yhtiö laajeni 1980-luvulla monialayhtiöksi. Sokerituotteiden lisäksi se valmisti rehuja, jalosti broileria ja leipoi. Yhtiö myytiin 1999 Cultorina Tanskaan. Nykyisin osa Nordzucker Groupia. Suomen Sokerin logo oli S-kirjaimeksi tyylitelty sokeritoppa. Allekirjoittajina Gustaf von Hertzen ja Taisto Hautakangas. Vuorineuvos von Hertzen (kuvassa) on myös Libera-säätiön perustaja.
- 41** 1985 Helsinki Investment Trust Oy (Ok 6110) **10.00**
Helsinki 26.06.1985 1000 A os. 20000 FIM vapaa spec. UNC. HIT on Jouko Braden (1929-2013, kuvassa) vuonna 1984 perustama kiinteistösijoitusyhtiö, joka toimii sijoitusyhtiönä edelleen. Yhtiön osakekirjaa kuvittaa Helsingin siluetti mereltä Kauppatorin edustalta ikuistettuna. Allekirjoittajat Seppo Hieta ja Robert Rossander.
- 42** 1987 Tampella Oy Ab (Ok 6752) **19.00**
Tampere 23.06.1987 10 os. 200 FIM sidottu #37560 EF. Vuonna 1861 aloittanut konepajayhtiö ajautui 1990-luvun alun lamassa Suomen Pankin käsiin, ja valtio pilkkoi yhtiön. Kutistunut yhtiö kuuluu nykyisin Sandvik-konserniin. Allekirjoittajina Christopher Wegelius (?) ja Leo Vatanen.
- 43** 1988 Kansallis-Osake-Pankki (Ok 4711) **10.00**
Helsinki 01.06.1988 5 os. 100 FIM #111102-0370723-1 EF. Kansallis-Osake-Pankki (KOP) perustettiin vuonna 1889 edistämään suomenkielistä ja suomenmielistä talouselämää. KOP:iin yhdistettiin vuosien varrella useita pienempiä liikepankkeja, kuten Luotto-Pankki (1933), Suomen Maatalous-Osake-Pankki (1958) ja Suomen Työväen Säästöpankki (STS, 1992). Suomen 1990-luvun alun pankkikriisi ajoi KOP:n järjestämään ns. Kansallisannin (Tosi on), jolla se onnistui keräämään 2 mrd markkaa lisäpääomaa. Vaikeudet jäivät kuitenkin jälkensä, ja KOP päätyi lopulta yhdistymään Suomen Yhdyspankin kanssa vuonna 1995.

- Kolmella KOP:n osakkeella sai tuolloin yhden Meritan (Unitas Oy) osakkeen, eli vanhat KOP:n osakkaat saivat yhteensä 41,7 % yhdistyneestä pankista. Nyt osa Nordeaa. Allekirjoittajina Jaakko Lassila ja Simo Kärävä. Kärävä toimi pitkään myös Sotaveteraaniliiton puheenjohtajana.
- 44** 1988 Suomen Kiinteistöinvestointi Oy (Ok 5204) **8.00**
Helsinki 20.07.1988 10000 os. 200000 FIM sidottu #000536 EF. SKOP-ryhmän vuonna 1988 perustettu kiinteistösiirtaja, joka teki konkurssin 1993. Osakekirjan merkittäjä on SP-Sijoitus Oy, sisäsiivulla siirto SKOP:lle. Allekirjoittajana Veijo Laakso. Yksi yhtiön sijoituksista oli Sturenportti Helsingin Vallilassa (kuva). Rakennuksessa toimii TeliaSonera.
- 45** 1989 Gummerus Oy (Ok 472) **12.00**
Jyväskylä 28.09.1989 24 os. 120 FIM sidottu #58142-58165 EF. Vuonna 1872 Jyväskylässä perustettu kustannusliike on Suomen vanhin kirjankustantaja. Yritys on alusta asti kunnioittanut perustajansa lehtori Kaarle Jaakko Gummeruksen (kuva) liikeidea "Huviksi ja hyödyksi kaikille Suomen kyläläisille". Gummeruksen lukuisista kirjailijoista kaikkein laajin tuotanto on ollut Kalle Päätälällä. Yhtiö on nykyään Salojärvien pehreytyis heidän ostettua pienosakkaat pois. Painotalo ei ole halunnut koreilla osakekirjallaan. Se on hyvin pelkistetty. Allekirjoittajana E. J. Kilpi.
- 46** 1989 Interavanti Oy (Ok 3143) **15.00**
Helsinki 17.05.1989 10 os. 200 FIM sidottu #00005508 EF. Vuonna 1987 perustettu kiinteistösiirtoyhtiö listattiin pörssiin 1988. Kiinteistöliiketoiminnan lisäksi yhtiö omistaa nykyisin mm. Suomen vanhimman lihanjalostustehtaan Yrjö Wigrenin liiketoiminnat. Vuosina 2005-2008 Interavanti omisti enemmistön pääsiylippukauppias Lippupiste Oy:stä. Pörssiilistauksesta luovuttiin 2012. Allekirjoittajina on Juhani Heidenstrauch ja Raimo Arvola. Heidenstrauchin kauppiassuku on rakennuttanut Helsinkiin monia merkkirakennuksia. Niistä tunnetuin on v. 1820 valmistunut nykyinen Presidentinlinna (kuva).
- Osakekirjat - Suomi 1917- / ei-Pörssi**
- 47** 1919 Wasa Teater Ab (Kolibri-Billet paper) (Ok 2212) **25.00**
Wasa 20.12.1919 1 os. 100 FIM #787 EF. Vuonna 1919 perustettu teatteri tuhoutui tulipalossa 1953. Palon jälkeen tontti lahjoitettiin Wasa Teaterin säätiölle, joka rakennutti uuden teatteritalon. Se valmistui 1955, ja tämän osakekirjan yhtiö jäi tarpeettomaksi. Teatteri toimii nykyisin ruotsinkielisen Pohjanmaan aluetheaterina. Wasa Teaterin osakekirja on kiinnostava myös siksi, että siitä tunnetaan kahdelle eri paperilaadulle painetut versiot, joissa on kuitenkin sama päiväys ja samat allekirjoittajat.
- 48** 1920 Suomen Kutomo- ja Neulomo Oy (Ok 5316) **59.00**
Tampere 16.06.1920 1 os. 1000 FIM #8 EF. Vuonna 1920 perustettu kutomo, jonka nimi muutettiin vuonna 1923 Laurilan Kutomo Oy:ksi. Suomen Triko Oy hankki yhtiön osakekannan 1935. Allekirjoittajana mm. Hannes Laurila, joka myös haltijana. Osakekirjan tyyli noudattaa Saarisen 500 markan seteliä vuodelta 1909 (kuva). Valokuvassa yhtiön tilat 1950-luvulla kuvattuna.
- 49** 1923 Asunto-Osakeyhtiö Sairashuoneenkatu N:o 4 **12.00**
Lasarettsgatan Bostads-Aktiebolag (Ok 5567) **12.00**
Turku Åbo xx.03.1923 - os. - FIM blanco UNC, vesileimaperissa aaltolinja, ollut taustasta kiinnitetty. Vuonna 1923 perustettu yhtiö lakkasi 1971. Nykyisin Turun keskustassa sijaitseva tontti kuuluu valtiolle (Senaatti-kiinteistöt), ja sillä sijaitsee Turun Oikeustalo (kuva).
- 50** 1923 Iitin Sähkö Osakeyhtiö (Ok 2306) **19.00**
Iitti 01.11.1923 5 os. 500 FIM #10681/10685 EF. Vuonna 1922 perustettu sähköyhtiö sulautui KSS Energiaan vuoden 2011 alussa. Huom! Osakekirjan tunnuskuva on kullattu.
- 51** 1928 Borgå Ängfartygs Aktiebolag (Ok 4596) **19.00**
Borgå 15.03.1928 1 os. 500 FIM #759 EF. Vuonna 1891 perustettu höyrylaivayhtiö seilasi Porvoon ja Helsingin välillä 1944 saakka kuljettaen matkustajia ja tavaraa. Yhtiön erikoisuus ovat sen omat pakettimerkit, joilla maksettiin rahdin kuljetus. Yhtiön tunnetuin alus oli M/S J. L. Runeberg (kuva), joka risteilee edelleen saaristossa Helsingin ja Porvoon välillä. Osakekirjan vinjetti on hieno aallokossa eteenpäin puksuttavine höyrylaivoineen. Ornamentin nurkissa potkurit.
- 52** 1932 Apollonkatu 15 Bostadsaktiebolaget (Ok 73) **10.00**
Helsingfors 15.06.1932 - os. - FIM blanco UNC. Vuonna 1932 perustettu asunto-osakeyhtiö, jonka 5-kerroksinen Yrjö Kivirannan suunnittelema kivitalo (kuva) ja yhtiö ovat edelleen olemassa.
- 53** 1938 Baltic-Lloyd Line Ltd Oy Ab (Ok 4496) **19.00**
Helsingfors 14.02.1938 5 os. 5000 FIM #986-990 EF. Baltic-Lloyd Line oli vuonna 1932 perustettu ja aluksi englantilaisten enemmistöomistuksessa seilannut laivayhtiö. Sen ensimmäiset alukset olivat Wanda (1933) ja Walma (1934). Yhtiön omistus siirtyi merikapteeni Herbert Janhoselle, joka johti myös höyrylaivavarustamo Helsingin Lloyd Oy:tä. Helsingin Lloyd ja Baltic-Lloyd Line yhdistyivät 1950-luvulla, ja varustamon toiminta päättyi vuonna 1967. Kuvassa yhtiön alukset.
- 54** 1939 Suomen Moottori-laiva Oy (Ok 5501) **15.00**
Helsinki Helsingfors 15.03.1939 10 os. 10000 FIM #1061-1070 EF. Vuonna 1938 perustettu varustamo seilasi aluksilla Maininki, Silja, Silja (ex-Rask) ja Ukko. Toiminta vaikuttaisi päättyneen 1950-luvun lopulla. Osake on kuulunut Brynolf Grönmarkille. Kuvassa uudempi M/S Silja.
- 55** 1945 Järvenpään Valssimylly Oy (Ok 4697) **12.00**
Tuusula 27.12.1945 10 os. 1000 FIM #7231-7240 EF. Vuonna 1936 aloittanut mylly valmistii mm. kaurahiutaleita. Yhtiö lakkasi 1958, mutta Järvenpään keskustassa sijaitsevat mylly- ja siilorakennukset purettiin vasta 2012 (kuva). Nyt paikalle nousee asuintaloja. Yhtiön nimi muutettiin 1940-luvulla Maantuote- ja Mylly Oy:ksi, muutoksesta leima osakekirjassa.
- 56** 1945 Parikkalan Valo Oy (Ok 7142) **12.00**
Parikkala 22.01.1945 5 os. 500 FIM sidottu #411-415 VG, tahroja. Vuonna 1936 perustettu sähköyhtiö toimii Kaakkois-Suomessa edelleen. Kuvassa yhtiön v. 1978 valmistunut pääkonttorirakennus.
- 57** 1946 Hirvineva Oy (Ok 6789) **14.00**
Liminka 25.11.1946 1 os. 5000 FIM #560 EF. Vuosina 1947-1957 toiminut yhtiö kuivatti Hirvinevan suoaluetta Limingassa viljelystä varten. Hirvineva oli myöhemmin pitkään myös Vapon turvetuotantoalue. Yhtiön osakepääoma oli 3 milj. mk jakautuen 600 osakkeeseen. Hirvineva tunnetaan nykyisin mainiona lintualueena (kuva).
- 58** 1946 Transfer Export Oy Co Ab (Ok 4210) **12.00**
10 os. 10000 FIM #521-530 EF. Vuosina 1946-1967 toiminut siirtokuvien valmistamo, jonka omistus päättyi lopulta Tilgmannille.
- 59** 1947 Dendron Oy (Ok 7075) **10.00**
Lahti 02.01.1947 10 os. 10000 FIM sidottu #171-180 EF. Vuonna 1939 aloittaneen yhtiön nimi viittaa puualaan. Osakekirjan haltija Emil Törmänen liittyy mahdollisesti lahtelaisen Pyörä- ja Puuteollisuus Oy:n vaiheisiin. Yhdeksi allekirjoittajaksi on tunnistettavissa "Tulenheimo". Jos tiedät yhtiön vaiheista tarkemmin, otamme mielellämme tietoa vastaan.
- 60** 1951 Thelmita Osakeyhtiö Aktiebolaget (Ok 4190) **10.00**
Pori 04.09.1951 1 os. 1000 FIM sidottu #3420 EF. Thelmita oli Molanderin veljesten vuonna 1948 käynnistämä varustamo. 1950-luvulla sen laivoja olivat ainakin Gustaf, Thelma, Motto, Olympia ja Svenborg. 1950-luvun jälkeen toiminta vaikuttaisi päättyneen. Kuvassa m/aux Gustaf Porin Mäntyluodon satamassa 1953.
- 61** 1962 Turun ja Porin läänin autotilauskeskus Oy (Ok 2089) **10.00**
Turku 19.08.1962 1 os. 5000 FIM sidottu blanco UNC. Vuonna 1962 aloittanut KTK-yhtiö toimii edelleen ja on laajentunut yritysostoin pitkin Etelä-Suomea. Vuodesta 1967 lähtien se tunnetaan Läänin Kuljetuksena.
- 62** 1980 Librum Kustannusosakeyhtiö (Ok 3318) **10.00**
Helsinki 23.10.1980 1 os. 50 FIM #173 EF. Vuosina 1974-2005 toiminut kustantaja julkaisi mm. Liberaalisen kansanpuolueen Polttopiste-lehteä ja kirjallisuutta (kuva). Allekirjoittajista Reima T. A. Luoto toimii nykyisin tietokirjailijana ja Suomen Kirjankustantajat ry:n puheenjohtajana.
- 63** 1986 Roibox Oy (Ok 3682) **10.00**
Kuopio 30.06.1986 1 B-os. 65 FIM sidottu #22633 EF. Roibox perustettiin vuonna 1984 Kuopiossa kehittämään Pertti Puumalaisen (kuva) johtaman tutkimuslaitoksen innovaatiota. Yhtiö kehitti ja valmisti kamerapohjaista vianilmaisinta, joka oli tarkoitettu tarkkailemaan paperinvalmistuksen laatua. Roibox myytiin vuonna 1994 amerikkalaiselle Measurexille, jonka puolestaan on ostanut Honeywell. Kuopioon ja Varkauteen keskitettiin sittemmin koko Honeywellin globaali paperiteollisuuden mittauslaitteiden kehityskeskus. Roibox on "melkein pörssi-yhtiö". Pankkiiriliike Keitele & Tommila yritti tuoda Roiboxin OTC-listalle vuonna 1985, mutta anti epäonnistui. Osakekirjan mukaan yhtiön nimi viittaa heidän liikeideaansa: ROIBOX tarkoittaa: Real-time, On-line, Industrial, Beta, Optical, X-ray. Puumalainen on toinen osakekirjan allekirjoittajista.

Osakekirjat - Virheelliset

- 64** 1984 Suomen Yhdyspankki Oy Föreningsbanken i Finland Ab **10.00**
Helsinki Helsingfors 31.08.1984 1 A os. 10 FIM spec.
Värivirhe niin painoväriässä kuin dorseerauksessakin. Oikea osakekirja löytyy kataloginumerolla 1785, ja alla olevasta lisäkuvasta. Vihreä väri on SYP:n osakekirjalle vieras.
- 65** 1989 Chips Ab Oy Ltd **10.00**
Mariehamn 05.06.1989 50 etuos. 500 FIM spec.
Värisävyvirhe. Siniharmaa kehys oli Chipsillä käytössä kantaosakkeilla, kun etuosakkeet olivat vaaleanharmaita. Oikea 50 osakkeen etuosake löytyy kataloginumerolla 207 ja ensimmäisestä lisäkuvasta. Toisessa lisäkuvassa kat.nro 2258, eli 50 kantaosakkeen kirja samasta liikkeellelaskusta.